

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Г. КОРОЛЕНКА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова вченої ради
факультету педагогічної і
мистецької освіти
 Наталія СУЛАЄВА

Протокол № 1 від «29» серпня 2023 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНО-СЦЕНІЧНИЙ ТАНЕЦЬ»

підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність/ напрям підготовки	024 Хореографія
Предметна спеціалізація/спеціалізація	
Освітня програма	Хореографія

Полтава – 2023 рік

Навчальна програма навчальної дисципліни «Український народно-сценічний танець» підготовки здобувачів освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 024 Хореографія, - 8 с.

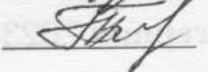
Розробник програми:

Пригода Лілія Борисівна, доцент кафедри хореографії.

Навчальну програму навчальної дисципліни «Український народно-сценічний танець» обговорено на засіданні кафедри хореографії

Протокол засідання кафедри № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри хореографії

 Тетяна БЛАГОВА

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

 Лілія ПРИГОДА

Рецензент програми: **Сулаєва Н.В.**, доктор педагогічних наук, професор кафедри музики імені Григорія Левченка Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Український народно-сценічний танець» укладена відповідно до освітньої програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 024 Хореографія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Український народно-сценічний танець» є хореографічна підготовка майбутнього фахівця-хореографа, керівника дитячого хореографічного колективу, виконавця ансамблю народного танцю.

Міждисциплінарні зв'язки: предмет «Український народно-сценічний танець» вивчається у тісному зв'язку з іншими предметами хореографічного циклу: «Теорія та методика викладання класичного танцю», «Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю», «Бальний танець та методика його викладання», «Теорія і методика роботи з дитячим хореографічним колективом» та інші.

Метою навчальної дисципліни «Український народно-сценічний танець» є набуття студентами теоретичних, практичних, методичних знань в галузі українського народного танцю в обсязі необхідному для успішного професійної діяльності хореографа-фахівця.

Завдання курсу – практично підготувати майбутніх педагогів-хореографів до професійної діяльності, ознайомити із особливостями викладання українського народно-сценічного танцю.

Програмні компетентності:

Загальні:

1. Володіти навичками здійснення безпечної діяльності.

Фахові:

1. Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах.
2. Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).
3. Здатність використовувати і розробляти сучасні інноваційні та освітні технології в галузі культури і мистецтва.
4. Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності.
5. Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини.
6. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа- мистецтва і т. ін.) в процесі створення мистецького проекту, його реалізації та презентації.
7. Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб.

Очікувані результати навчання з дисципліни:

1. Розуміти хореографію як мистецький феномен, розрізняти основні тенденції її розвитку, класифікувати види, напрями, стилі хореографії.
2. Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом, сучасною хореографічною лексикою.
3. Розуміти хореографію як засіб ствердження національної самосвідомості та ідентичності.
4. Вміти використовувати інноваційні технології, оптимальні засоби, методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом.
5. Вміти відшукувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності.
6. Володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора.
7. Мати навички використання традиційних та інноваційних методик викладання фахових дисциплін.
8. Мати навички викладання фахових дисциплін, створення необхідного методичного забезпечення і підтримки навчання здобувачів освіти.
9. Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин / 6 кредитів ECTS. Програма розрахована на два семестри з 1-го по 2-й.

1. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль №1. Урок українського народно-сценічного танцю.

Тема 1. Становлення та розвиток українського народного танцю. *Джерела українського народного танцю. Шляхи розвитку хореографічного мистецтва.*

Тема 2. Класифікація українських народних танців за локальними регіонами. *Тенденції розвитку українського народного танцю. Розподіл на історико-етнографічні регіони.*

Тема 3. Сучасні майстри українського народного танцю. *Розвиток школи українського народного танцю на сучасному етапі. Творчість сучасних балетмейстерів-педагогів.*

Тема 4. Вправи народно-сценічного exercise біля станка: plié, battement tendu. *Ознайомитись з методикою вивчення plié, battement tendu. Вивчити та записати комбінації.*

Тема 5. Вправи народно-сценічного exercise біля станка: battement tendu jete, rond de jambe par terre. *Ознайомитись з методикою вивчення battement tendu jete, rond de jambe par terre. Вивчити та записати комбінації.*

Тема 6. Вправи народно-сценічного exercise біля станка: підготовка до вірьовочки, вправа на вистукування. *Ознайомитись з методикою вивчення підготовки до вірьовочки, вправи на вистукування. Вивчити та записати комбінації.*

Тема 7. Вправи народно-сценічного exercise біля станка: pas tortille, battement fondu.

Ознайомитись з методикою вивчення вправ pas tortille та battement fondu. Вивчити та записати комбінації.

Тема 8. Вправи народно-сценічного exercise біля станка: battement developpe, grand battement jete. *Ознайомитись з методикою вивчення battement developpe та grand battement jete. Вивчити та записати комбінації.*

Змістовий модуль №2. Народна хореографія України: Центральна Україна.

Тема 1. Майстри українського танцю Центральної України. *Творчість П.П. Вірського, К.Ю. Василенка, Н.М. Уварової.*

Тема 2. Характеристика історико-етнографічного регіону центральна Україна. *Географічне положення. Історичні передумови формування регіону.*

Тема 3. Основні позиції та положення рук, ніг, корпусу і голови в парах, тройках, масових танцях.

Тема 4. Український народний танець Центральних областей України. *Ознайомитись із загальною характеристикою українських народних танців центральних областей України, положення рук соло та в парі, в масових танцях. Ознайомитись з методикою вивчення основних рухів українського народного танцю. Записати загальну характеристику українських народних танців.*

Тема 5. Український народний танець «Козачок»: основні рухи та комбінації. *Ознайомитись з методикою вивчення основних рухів та комбінацій танцю «Козачок». Вивчити та записати основні рухи та комбінації.*

Тема 6. Український народний танець «Козачок»: композиція етюду. *Ознайомитись з композицією етюду танцю «Козачок». Вивчити композицію етюду танцю «Козачок».*

Тема 7. Український народний танець «Гопак»: основні рухи та комбінації. *Ознайомитись з методикою вивчення основних рухів та комбінацій танцю «Гопак». Вивчити та записати основні рухи та комбінації.*

Тема 8. Український народний танець «Гопак»: композиція етюду. *Ознайомитись з композицією етюду танцю «Гопак». Вивчити композицію етюду танцю «Гопак».*

Змістовий модуль №3. Народна хореографія України: Гуцульщина.

Тема 1. Характерні ознаки чоловічих та жіночих рухів українських народних танців. *Особливості виконання, характер та манера.*

Тема 2. Характеристика історико-етнографічного регіону Прикарпаття.

Тема 3. Корифеї народного танцю Прикарпаття. *Творчість Я. Чуперчука, В. Петрика, А. Зібаровької.*

Тема 4. Українські народні танці Гуцульщини. *Ознайомитись із загальною характеристикою українських народних танців гуцулів, положення рук соло та в парі, в масових танцях. Ознайомитись з методикою вивчення основних рухів українських танців гуцулів. Записати загальну характеристику українських народних танців гуцулів.*

Тема 5. Український гуцульський танець: «Коломийка»: танцювальні рухи та комбінації. *Ознайомитись з методикою вивчення основних рухів та комбінацій рухів для хлопців та дівчат танцю «Коломийка». Вивчити та записати основні рухи та комбінації танцю «Коломийка».*

Тема 6. Український народний танець «Коломийка»: композиція етюду. *Ознайомитись з композицією етюду танцю «Коломийка». Вивчити композицію етюду танцю «Коломийка».*

Тема 7. Український народний танець: «Гуцулка»: танцювальні рухи та комбінації. *Ознайомитись з методикою вивчення основних рухів та комбінацій танцю «Гуцулка». Вивчити та записати основні рухи та комбінації рухів танцю «Гуцулка».*

Тема 8. Український народний танець «Гуцулка»: композиція етюду. *Ознайомитись з композицією етюду танцю «Гуцулка». Вивчити композицію етюду танцю «Гуцулка». Закріплення техніки виконання рухів. Відпрацювання характеру та манери виконання гуцульських танців. Закріплення композицій танцювальних етюдів.*

2. Рекомендована література

Основна:

Вправи біля станка:

1. Володько В.Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю. Ч.І: навчально-методичний посібник. К. : ДАКККіМ, 2002. 80 с.
2. Володько В.Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю. Ч.ІІ: навчально-методичний посібник. К. : ДАКККіМ, 2003. 123 с.
3. Володько В.Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: навчально-методичний посібник. К. ДАКККіМ, 2007. 306 с.
4. Зайцев Є.В. Основи народно-сценічного танцю, частина І. К.: Мистецтво, 1975. 268 с.
5. Зайцев Є.В. Основи народно-сценічного танцю, частина ІІ. К.: Мистецтво, 1976. 288 с.
6. Зайцев Є.В. Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю: навчальний посібник. Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. 416 с.
7. Зубатов С.Л. Основи викладання українського танцю: навчальний посібник. Київ: ІПК ПК, 1995. 133 с.
8. Зубатов С. Л. Методика викладання українського народного танцю: підручник. К.: Ліра-К, 2020. 376 с.
9. Зубатов С. Л. Методика викладання українського народного танцю. Другий рік навчання: підручник. К.: Ліра-К, 2020. 416 с.
10. Камін В.О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка. Київ: ДАКККіМ, 2008. 151 с.
11. Пригода Л.Б. Змістовний компонент дисципліни «Народно-сценічний танець» у вищих педагогічних навчальних закладах. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвуз. зб. наук. пр. мол. вч. ДДПУ імені Івана Франка. Дрогобич, 2018. Вип. 21. Том 2. С.138–143.
13. Пригода Л.Б. Особливості викладання народно-сценічного танцю в хореографічних колективах художньої самодіяльності. Вісник Львівського університету. Серія «Мистецтвознавство». Випуск 14. Львів, 2014. С. 262–266.
14. Пригода Л.Б. Актуальні аспекти викладання дисципліни «Український народно-сценічний танець» у закладах вищої освіти України. *Digitization of the educational process in the field of culture and art: Proceedings of the scientific and pedagogical internship.* (November 6 – December 17, 2023. Riga, the Republic of Latvia). Riga, Latvia, 2023. С.22–25.

Танці різних регіонів України:

1. Балог К.Ф. Танці Закарпаття: репертуарний збірник. Ужгород: КП «Ужгородська міська друкарня», 2013. 168 с.
2. Білошкурський В.С. та інші Танцювальне мереживо Полтавського краю: збірник хореографічних матеріалів. К.: НАКККіМ, 2014. 268 с.
3. Василенко К.Ю. Лексика українського народно-сценічного танцю. К., 1996. 496 с.
4. Василенко К.Ю. Український танець. К.: ІПК ПК, 1997. 282 с.
5. Верховинець В.М. Весняночка. Ігри з піснями для дітей дошкільного віку та молодших школярів. Київ: Музична Україна, 1979. 340 с.
6. Верховинець В.М. Теорія українського народного танцю. К.: Мистецтво, 1968. 150 с.
7. Гарасимчук Р. Народні танці українців Карпат. Книга 2. Бойківські і лемківські танці. Львів, 2008. 320 с.
8. Литвиненко В.А. Зразки народної хореографії: підручник. К.: Альтерпрес, 2007. 468 с.
9. Повалій Т.Л. Теорія та методика викладання українського народного танцю: навч. посіб. Суми: СПДФО Повалій К.В., 2015. 250 с.
10. Поморянський М.А. та інші Буковинський танець. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2007. 232 с.
11. Полятикін М. А. Народні танці Волині і волинського Полісся. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2008. 101 с.
12. Стасько Б.В. Хореографічне мистецтво Івано-Франківщини. Івано-Франківськ: Лілея НВ, 2004. 312 с.
13. Танці Полтавщини: репертуарний збірник /укл. К.Ю. Василенко. Полтава, 2011. 104 с.
14. Танці Поділля: репертуарний збірник/ укл. І. Антипова. К., 1972. 102 с.
15. Теорія і методика народно-сценічного танцю: навч.-метод. посіб./упор. С.В. Куценко. Умань, 2015. 438 с.
16. Традиційно-побутові танці України: хрестоматія. Рівне : Волин. Обереги, 2019. 280 с.
17. Українські народні танці / упор. А.І. Гуменюк. К.: Наукова думка, 1969. 632 с.
18. Цветкова Л.Ю. Народно-сценічний танець: програма для дитячих хореографічних шкіл. Київ, 2001. 52 с.
19. Чміль В.А. Танці Запорізького краю в обробці З. Сизоненка. Мелітополь, 2011. 340 с.

Додаткова:

1. Боримська Г.В. Самоцвіти українського танцю, Київ: Мистецтво, 1974. 136 с.
2. Голдрич О.С. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. Львів: Край, 2003. 172 с.
3. Легка С.А. Українська народна хореографічна культура ХХ століття.: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук.: спец. 17.00.01 «Теорія та історія культури» / КНУКіМ К., 2003. 20с.
4. Майстри народно-сценічного танцю: бібліографічний довідник /укл. О.П. Колосок. К.: ДАКККіМ, 2009. 116 с.

5. Мерлянова О.А. Жіночі танці в українській народній хореографії : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав.: спец. 26.00.01 «Теорія та історія культури» / КНУКіМ. К., 2009. 19с.
6. Пригода К.В. Розвиток школи українського народного танцю (на прикладі діяльності видатних педагогів-хореографів другої половини ХХ ст.): методичні рекомендації. Полтава: Обласний методичний кабінет навчальних закладів мистецтва та культури, 2018. 64 с.
7. Шкоріненко В.О. Народний танець у традиційній і сучасній культурі України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвозн.: спец. 17.00.01. «Теорія та історія культури» / ДАКККіМ. К., 2003. 18с.

3. Електронні ресурси:

1. Національний заслужений академічний український народний хор імені Г.Г. Верьовки : веб-сайт. URL: <https://veryovka.com/>
2. Національний заслужений академічний ансамбль танцю України імені Павла Вірського: веб-сайт. URL: <http://virsky.kiev.ua/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен у 2 семестрі, залік у 1 семестрі.

5. Засоби діагностики успішності навчання – перевірка практичних робіт (практична перевірка), усне опитування (усна перевірка), перевірка письмово-графічних робіт (перевірка конспектів, письмовий тестовий контроль), підсумкове опитування студентів по тематиці змістовних модулів.